

Abortmotstånd

I takt med hårdare högervindar i EU blir abortmotståndarna i parlamentet starkare. Det oroar allt fler.

Konservativa och nationalistiska strömningar gynnar abortmotståndarna. Dessutom lägger amerikanska Prolife-organisationer ner enorma summor i Europa.

AV KRISTINA LINDQUIST

Framgångarna för aborträtten i Europa går inte förneka. I april 2007 trädde en ny lag i kraft i Portugal som tillåter abort fram till tionde veckan. Sedan den 1 januari i år har utländska kvinnor rätt till abort i Sverige och i april antog Europarådets parlamentariska församling en historisk resolution som uppmanar de 47 medlemsländerna att garantera rätten till lagliga och säkra aborter. Även om dokumentet inte är juridiskt bindande beskrivs det som en milstolpe som kan komma att få konsekvenser längre fram.

Samtidigt blir attackerna på den aborträtt som trots allt existerar både fler och tätare.

– Jag upplever trenderna kring sexuella och reproduktiva rättigheter som oroväckande och ser en stark mobilisering mot rätten till abort, säger Eva-Britt Svensson som sedan fyra år sitter i Europaparlamentet för vänsterpartiet.

– Det finns en konservativ överrepresentation i EU som till viss del beror på utvidgningen österut.

Svensson upplever att abortmotståndarna har fått ett ökat utrymme bland parlamentariker och tar ett exempel från Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män.

– Konservativa ledamöter från till exempel Polen, som aldrig varit intresserade av jämställdhetsfrågor tidigare, lyckas nu mobilisera en massa folk som dyker upp i olika sammanhang enbart för att lyfta fram abortfrågan.

– De tar med sig ”experter” som beskriver rätten till abort som det stora hotet mot mänskligheten och säger att vi blir psykiskt sjuka av att använda preventivmedel.

Eva-Britt Svensson menar att det definitivt blivit svårare att driva frågor om sexuella och reproduktiva rättigheter under

hennes tid som parlamentariker, särskilt som ganska få ledamöter är villiga att ta strid i frågan.

– Flera har fallit bort och det finns ett starkt politiskt tryck att inte engagera sig för fri abort, särskilt med den ordförande vi har i kvinnoutskottet.

Denna ordförande är sedan 2004 Anna Záborská från Slovakien, som beskrivit homosexualitet som en hälsodefekt och velat förbjuda abort även då graviditeten är ett resultat av våldtäkt.

MEN DET SOM Eva-Britt Svensson verkligen framhåller som något nytt är den växande närvaron av abortkritiska lobbygrupper från USA inom EU:s institutioner. Hennes bild

”’Experter’ beskriver rätten till abort som det stora hotet mot mänskligheten.”

Eva-Britt Svensson, v, EU-parlamentariker

är att det har blivit mycket starkare och att grupperna utför en hel del påverkansarbete, även om de aldrig kontaktar just henne personligen. Om hennes politiska grupp exempelvis skickar ut en inbjudan till ett seminarium i frågor som rör sexuella och reproduktiva rättigheter, så kommer det samma dag alltid en inbjudan till motsvarande arrangemang emot dessa rättigheter.

– Jag upplever att de får allt mer resurser och stärks av att det finns fler parlamentariker som delar deras agenda.

Arbetaren har tidigare (nr 20/2008) skrivit om amerikanska Prolife-grupperns akti-

vet i Europa, där konferensen Congress of families är en tydlig manifestation. Det råder dock delade meningar om hur starkt detta amerikanska inflytande egentligen är.

– Jag har arbetat med de här frågorna i Europa i över 20 år och märkt att det med jämna mellanrum går ett rykte bland journalister och aktivister om ”hotet från USA”, säger Jon O’Brien som är chef för organisationen Catholics for Choice i New York.

O’Brien, som ursprungligen är från Irland, menar att USA:s kristna höger faktiskt har gjort resan över Atlanten många gånger, men att de trots sina enorma resurser aldrig riktigt har lyckats etablera sig i Europa. Han berättar att när den extrema antichoice-rörelsen på 1980-talet försökte exportera sina metoder från USA till det katolska Irland blev den folkliga reaktionen så stark att de missade alla möjligheter att vinna gehör för ett totalt abortförbud. Och detta i ett land som bara tillåter abort när kvinnans liv är i fara.

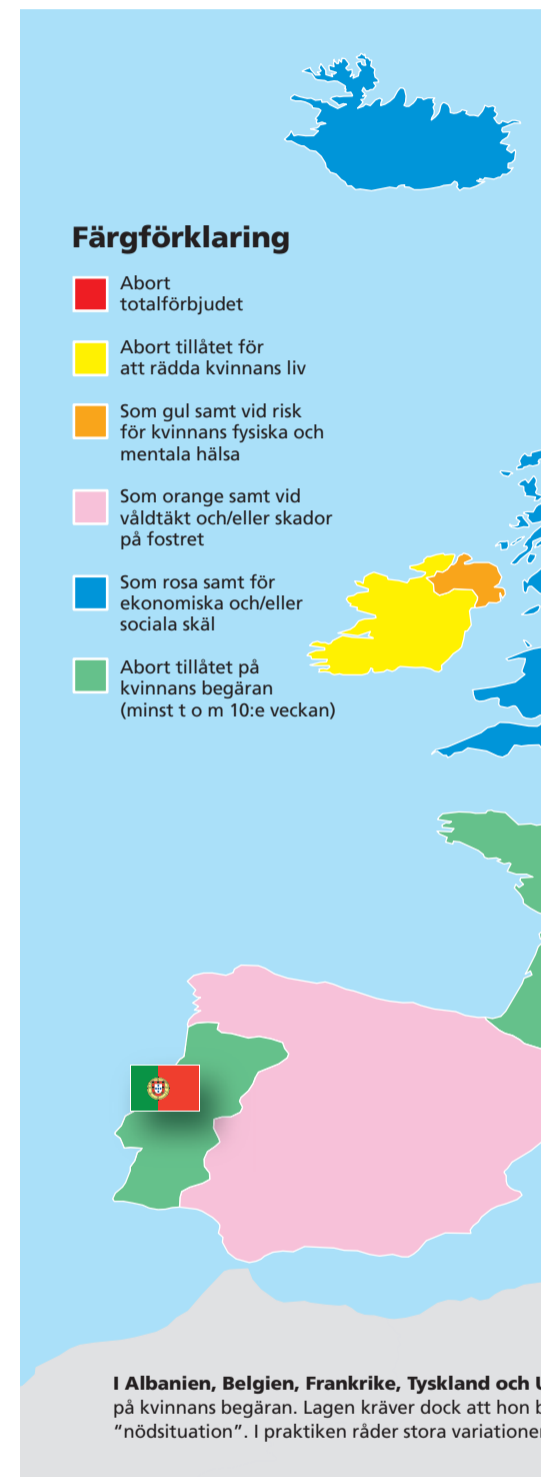
– Extremism fungerar dåligt i Europa och även i USA har stora organisationer som Operation Rescue fått byta taktik, eftersom folk i allmänhet inte tycker om dödshot mot läkare och affischtavlor med aborterade foster.

VISST HAR AMERIKANSKA Prolife-organisationer som Human Life International, World Youth Alliance och Catholic Family and Human Rights Institute (C-fam) en viss närvaro i Europa. Men det är enligt Jon O’Brien i sig ingen anledning till oro, så länge kvaliteten på deras material fortsätter att hålla dagens nivå och deras seminarier i Bryssel ändå inte har särskilt många besökare.

– När man studerar ett fenomen som Congress of families kan man antingen titta på deras egen propaganda och bli riktigt rädd, eller så kan man läsa vår rapport och se vilken liten betydelse det här mötet egentligen har i praktiken.

– När de påstår att de har 10 000 medlemmar så är mitt svar att de gärna får visa mig alla de här medlemmarna.

Jon O’Brien menar att när länder som Polen, och framöver möjligen Litauen, förbjuder abort beror det snarare på interna mekanismer än att den amerikanska kristna högern på allvar har lyckats exportera sina idéer. Sjunkande födelsetal kombinerat med nationalism och konservatism göder tankar om en ”demografisk vinter” där den ”ursprungliga” befolkningen trängs undan för invandrare – om ingen

Fakta Abort i Europa

■ **I Europa görs** varje år 4,3 miljoner aborter. Den vanligaste mätmetoden är antal aborter per 1 000 kvinnor i åldern 15–44 år. Med denna metod är siffran för Europa 28 (Östeuropa: 44, Nordeuropa: 17, Sydeuropa: 18, Västeuropa: 12).

I Östeuropa föll siffran från 90 till 44 mellan 1995 och 2003, främst till följd av ökad användning av preventivmedel.

■ **Lagliga restriktioner** påverkar inte förekomsten av

abort. Regioner där abort är helt eller delvis förbjudet kan uppvisa betydligt högre tal än regioner där säker och laglig abort finns tillgänglig. Exempel: Sydamerika: 33 och Afrika: 29.

■ **500 000 osäkra** aborter görs i Europa varje år, varav cirka 80 procent i Östeuropa, 20 procent i Sydeuropa och en mycket liten del i Nordeuropa (dit Irland räknas i detta sammanhang). WHO definierar en osäker

abort som ett ingrepp utfört av okvalificerade personer eller under omständigheter som inte når upp till en miniminivå för medicinsk standard.

■ **6 procent av** Europas samtliga fall av mödradödlighet härör från osäkra aborter, vilket innebär upp till 60 dödsfall om året. Dessa sker främst i Östeuropa.

Källa: WHO samt Guttmacher Institute

vänder trenden genom till exempel ett abortförbud.

– Riktigt oroande är också att flera generationer européer inte har upplevt de hälsokatastrofer som fick Elise Ottesen-Jensen att starta svenska RFSU.

– De tycker att det låter som en jättebra idé med ”färre aborter” för att de inte vet hur det är att leva i ett land utan aborträtt.

Han menar att det stora hotet i Europa är att människor tar sina rättigheter för givna och därför börjar tala om att införa abortförbud eller om att strypa det ekonomiska stödet till familjeplanering i Syd. Och det är, enligt Jon O’Brien, kring utvecklingsbiståndet som det amerikanska högerkristna intresset för påverkan i Europa är som störst. Den socialkonservativa agenda av ”global gag-rules”, som innebär att inga organisationer som informerar om abort får amerikanska biståndspengar, och avhåll-